

BRĀLIS — FEBRUĀRIS

1

Otrdiena

Brigita, Indra, Indars, Indris

Brāļoties nozīmē būt tuvās, ļoti draudzīgās attiecībās. Par brāļošanos sauc arī tos priecīgos gadījumus, kad patvaļīgi tiek pārtraukta karadarbība un nodibinātas draudzīgas attiecības ar pretinieka karavīriem.

Februāra apņemšanās — vairāk domāt par attiecībām un kopā būšanu!

FEBRUĀRIS

2

Trešdiena

Sonora, Spīdola

Šodien ir Sveču diena — Svecaine jeb Grabenīca, Ziemas Māra, Vēja vai Govju diena. Sveču diena iezīmē ziemas vidu. Šajā dienā lietās sveces degot visgaišāk un izlietojas vistaupīgāk. Tam jābūt jautram pasākumam, jo, ja lējējs ir dusmīgs, sveces degot ar tumšu liesmu un sprakšņot!

FEBRUĀRIS

3

Ceturtdiena

Aīda, Ida, Vida

Februāri sauc arī par Sveču mēnesi. Ja Sveču mēnesī garas lāstekas, ziema būs gara. Auksts un sauss februāris sola karstu augustu. Ja februāris silts, tad pavasaris auksts, ja lietains — pavasaris un vasara slapji. Jo aukstāka februāra pēdējā nedēļa, jo siltāks laiks būs martā.

FEBRUĀRIS

4

Piektdiena

Daila, Veronika, Dominiks

Kāpēc februārī ir 28 vai 29 dienas? 45. gadā pirms mūsu ēras Romas imperatora Gaja Jūlija Cēzara laikā astronomi aprēķināja, ka gads ir mazliet garāks un tajā ir nevis 365 dienas, bet gan 365,242. Tā kā gadu par ceturtdaļu pagarināt nav iespējams, Jūlijs Cēzars vienu dienu pievienoja katram ceturtajam gadam, radot 29. februāri.

FEBRUĀRIS

5

Sestdiena

Agate, Selga, Silga, Sinilga

Rotaļa „Brāļošanās”

Diviem aizsien acis. Pa vidu noliek solu, kur pieturēties. Katram dalībniekam rokās ir grīstē saritināts dvielis vai šalle. Viens jautā otram: „Kur tu esi, brāl?” Otrs atbild: „Tepat jau esmu!” Jautātājs pēc atbildes izskanēšanas mēģina otram trāpīt ar savu sitamo. Tas, kuram trāpa, dod ķīlu.

FEBRUĀRIS

6

Svētdiena

Dace, Dārta, Dora

Meteņi ir vieni no latviešu gadskārtu svētkiem, kas tradicionāli tiek svinēti 6. februārī. Tie ir pavasara gaidīšanas svētki, viduspunkts starp Ziemassvētkiem un Lieldienām. Tradicionāli galdā tika likta cūkas galva un plāceņi. Meteņos gāja budēļos — jo tālāk šajā dienā cimojas, jo labāka raža gaidāma vasarā.

FEBRUĀRIS

7

Pirmdiena

Nelda, Rihards, Ričards, Rišards

Brāļi, mani brālīši,
Es brāļu māsa;
Kā liepa līgoju
Brālīšu vidū!

Latviešu tautasdziesma

FEBRUĀRIS

8

Otrdiena

Aldona, Česlavs

Latvijā kopš seniem laikiem imunitātes stiprināšanai februārī vāc meža aveņu lakstus un savvaļas upeņu zariņus, kas aug upju krastos. Lakstus un zariņus sagriež, aplej ar karstu ūdeni, bet nevāra, lai būtu vislabākā garša un aromāts.

FEBRUĀRIS

9

Trešdiena

Apolonija, Simona

„Trīs brāļi” ir vecākais dzīvojamo namu komplekss Rīgā. Tas atrodas Vecrīgā, Mazajā Pils ielā 17, 19 un 21. Pirmā ēka celta ap 1490. gadu, pārējās divas — 1646. gadā un 17. gadsimta otrajā pusē. Cieši kopā sakļāvušos namus jau senos laikos dēvēja par Trim brāļiem, un leģenda vēsta, ka tos tiešām uzcēluši vienas ģimenes vīrieši.

FEBRUĀRIS

10

Ceturtdiena

Paulīne, Paula, Jasmīna

Sakāmvārdi par vecākiem un bērniem

Ābols no ābeles tālu nekrīt.

Jaunie putni veco putnu dziesmu dzied.

Māte bērnam iedod ceļa
maizi, tēvs — ceļa spieķi.

FEBRUĀRIS

11

Piektdiena

**Starptautiskā sieviešu un meiteņu
diena zinātnē**

Laima, Laimdota

Šodien visā pasaulē atzīmē Starptautisko sieviešu un meiteņu dienu zinātnē. Zinātnes un tehnoloģiju jomā joprojām pastāv dzimumu nevienlīdzība — visā pasaulē mazāk nekā 30% zinātnē strādājošo ir sievietes. Tikai piecās ES valstīs sieviešu zinātnieču ir vairāk nekā vīriešu — Lietuvā (57%), Bulgārijā un Latvijā (53%), Portugālē (51%) un Dānijā (nedaudz virs 50%).

FEBRUĀRIS

12

Sestdiena

Karlīna, Līna

Uzmini mīklu!

Citam kalpo, pats sevi tērē.

(Atbilde: svece)

Senos laikos latviešiem sveces bija materiālās labklājības un turības pazīme. Svētkiem sveces lēja prāvākas, lai tās ilgāk degtu.

FEBRUĀRIS

13

Svētdiena

Malda, Melita

Latvieši senos laikos sievas zaguši – tautietis ar saviem biedriem ielauzies izraudzītās meitas sētā un to aizvedis. Taču aizvedēji varēja arī vienoties ar saimes tēvu par samaksu. Tad ģimene deva līdzīgu – meitas darinātos adījumus, tērpus, rotas, arī lopus. Tā ar laiku zagšanas vietā ieviesās pirkšana, un līgava kļuva par precī. No tā cēlies vārds „precēt”.

FEBRUĀRIS

14

Pirmdiena

Valentīndiena

Valentīns

Izpēti savas dzimtas ciltskoku! Latvijas Valsts vēstures arhīvs izveidojis datu bāzi, kurā atrodamas ieskenētas dažādas baznīcu grāmatas līdz 20. gs. sākumam, Viskrievijas tautas skaitīšanas 1897. gada dokumenti, dvēseļu revīzijas un citi dokumenti. Uzzini par savu dzimtu vairāk www.raduraksti.arhivi.lv!

FEBRUĀRIS

15

Otrdiena

Aloizs, Alvils, Olafs, Olavs

Mēles mežģis

Mana mazā nama galā manāms mālājs
lāmām platām,
Tālab atkal mazā Māra mājās pārnāk
basām kājām.

Vakar mana māsa Alma
tava brāļa kāzās gāja,
Tagad mājās pārnākdama,
stāsta garas pasakas.

FEBRUĀRIS

16

Trešdiena

**Lietuvas Republikas
neatkarības diena**

Džuljeta, Jūlija

Februāri dēvē arī par Vilku mēnesi. Latvijā zvēru pasaulē februāra vidū ir neliela rosība. Staltbriežu buļļi sāk mest ragus, vilkiem un lapsām sākas riesta laiks, bet jenoti beidzot ir sagaidījuši aukstumu un dodas īslaicīgā miegā. Diezgan labi jūtas aļņi, jo viņi ir aizņēmti ar žaģaru graušanu.

FEBRUĀRIS

17

Ceturtdiena

Donats, Konstance

Vai zināji? Istabas slaucīšana vienmēr jāsāk no kreisā stūra uz istabas vidu, tas nodrošina veiksmi. Pēc mājas uzkopšanas slota jāliek ar kātu uz leju — kreisajā stūrī pie mājas sliedīša. Tas atbaida ļaunus cilvēkus un nes bagātību, vēsta latviešu ticējumi.

FEBRUĀRIS

18

Piektdiena

Kintija, Kora

Krustabas bija pirmais lielais gods, kad devītajā dienā pēc dzimšanas bērnam tika dots vārds. Vārda došana apliecināja uzņemšanu dzimtā. Krustabu nosaukums atvasināts no vārda „krusts”, jo krustabu rituālā, zvērot pret krustu, kūmas solās sargāt bērnu. Latviešiem krusts bija svētības un aizsardzības zīme. Pāde — krustāmais bērns; dižais kūma jeb vedējs — krusttēvs; dižā kūma, vārda kūma jeb vārda doša — krustmāte.

FEBRUĀRIS

19

Sestdiena

Zane, Zuzanna

Rotaļa „Tēva nav mājās”

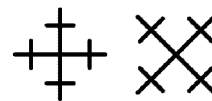
Dalībnieki sēž aplī un dzied: „Tēva nav mājā, tēva nav mājā, bet, kad pārnāks, visus pārmācīs!” Vadītājs ar slotu iet pa iekšpusi un ar slotu piesit kādam no sēdētājiem priekšā uz grīdas. Tam jāceļas, jāstājas vadītājam aiz muguras un jāsoļo līdzi, turoties pie pleca vai jostas. Vadītājs savāc daudzus dalībniekus, ved kolonnu un kādā brīdī iesaucas: „Tēvs mājās!” Tad katrs steidz apsēsties brīvā vietā. Tas, kurš paliek beidzamais, ir nākamais vadītājs.

FEBRUĀRIS

20

Svētdiena

Smuidra, Smuidris, Vītauts

Māras krusts — zīme cieši saistīta ar uguni, māju un auglību, jo Māra ir ģimenes pavarda sargātāja un sievietes aizbildne. Senie latvieši ticēja, ka visa materiālā pasaule, tostarp maize, uguns un tās saglabāšana, ir Māras pārziņā. Krustu vilka uz maizes klaiņiņa un vakarā ievilka pavarda pelnos, lai uguns ar Māras svētību neizdzistu līdz rītam.

FEBRUĀRIS

21

Pirmdiena

Dzimtās valodas diena

Ariadne, Eleonora

Šodien visā pasaulē ir Dzimtās valodas diena! Pasaulē kopā ir vairāk nekā 6700 valodu, taču tikai aptuveni 200 valodām to runātāju skaits sasniedz miljonu. Ap 3000 pasaules valodu runātāju skaits nepārsniedz tūkstoti. Latviešu valodā runā apmēram divi miljoni cilvēku. Esī viens no viņiem — glabā latviešu valodu dzīvu un nodod to nākamajām paaudzēm!

FEBRUĀRIS

22

Otrdiena

Ārija, Rigonda, Adrians, Adriāna, Adrija

Recepte „Saldā desa”

Sadrupina 180 g cepumu, pievieno sasmalcinātu marmelādi. Katliņā iesit 1 olu un uz lēnas uguns silda, pievienojot 90 g sviesta un 4 tējkarotes cukura. Maisot pievieno 10 tējkarotes kakao. Masu sajauc ar cepumiem un marmelādi, veido garenu kukulīti, ko ietin pārtikas plēvē vai folijā un liek ledusskapī uz vismaz 3 stundām.

FEBRUĀRIS

23

Trešdiena

Almants, Haralds

Latvieši vecvecākus sauc dažādi: vectēvs, vectētiņš, vecaistēvs, opis, opaps, ģeds, tēva vai mātes tēvs; vecāmāte, vecmamma, vecāmamma, ome, oma, omamma, baba, babiņa, tēva vai mātes māte. Kā tavā ģimenē sauc vecvecākus?

FEBRUĀRIS

24

Ceturtdiena

Diāna, Dina, Dins

Šajā dienā senie latvieši svinēja Matīsa jeb Kukaiņu vai Kustoņu dienu. Ko tajā dienā gatavo, to kukaiņi saēd. Un, kur kāds tajā dienā ko mājās ievēd un noliek, tajā vietā vasarā mūžam čūskas guļot. Ja kāds tajā vakarā uguni istabā ienes, tad vasarā brīnumi nīkšas mušas esot. Bet, ja šajā dienā ceptu cūkas gaļu ēdot, tad tajā vasarā nevienu čūsku neredzot. Ja Matīsa dienā ir ledus — tas lūst, ja nav — tas rodas.

FEBRUĀRIS

25

Piektdiena

Alma, Annemarija

Latviešu ticējumi

Ja sveci dedzina abos galos,
tad nedzird zagļus nākam.

Ja svece deg vienādi, bez sprakšķēšanas,
tad gaidāms jauks laiks.

Spilgta sveces liesma ar sprēgāšanu
nākotnē sola izpriecas.

FEBRUĀRIS

26

Sestdiena

Aurēlija, Evelīna, Mētra

Rotaļa „Ādamam bij' septiņ' dēli”

Dalībnieki iet pa apli un dzied: „Ādamam bij' septiņ' dēli, septiņ' dēli. Ne tie ēda, ne tie dzēra, ne tie zin, kas jādara. Visi dara tā!” Vidū stāvošais izpilda kustību, kas visiem jāatkārto. Kas kustību pareizi vai laikus neatkārto, dod ķīlu vai ķīlas vietā iet vidū rādīt nākamo kustību.

FEBRUĀRIS

27

Svētdiena

Andra, Līva, Līvija

Radu rakstu nosaukumi: znots — meitas vīrs; vedekla (arī jaunuve) — dēla sieva; svainis (arī švāģeris) — sievas vai vīra brālis, māsas vīrs; svaine (arī ietaļa) — sievas vai vīra māsa; mārša — brāļa sieva; dieveris — vīra brālis; ķelavainis (arī svainis) — sievas māsas vīrs.

FEBRUĀRIS

28

Pirmdiena

Justs, Skaidra, Skaidrīte

Vai vari izlasīt, kas šeit rakstīts?

(Atbilde: ģimene)